

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Zdrowia

KZD.410.001.05.2018
P/18/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2017 r.
Jednostka Kontrolowana	Narodowe Centrum Krwi, ul. Miodowa 1, 00-080 Warszawa (dalej: „Centrum” lub „NCK”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Beata Rozbicka, Dyrektor (dowód: akta kontroli str. 3)
Podstawa prawna	Art. 2 ust. 1 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli – Departament Zdrowia
Kontrolerzy	1. Aneta Grunwald-Fitas, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KZD/6/2018 z dnia 03.01.2018 r. 2. Ewa Ściślewska-Jakubiak, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KZD/9/2018 z dnia 04.01.2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1- 2)

II. Cel i zakres kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego na 2017 r. NCK, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności:

- działania związane z realizacją dochodów budżetowych,
- realizacja wydatków budżetu państwa, w tym wykorzystanie środków na dotacje celowe przeznaczone na finansowanie lub dofinansowanie zadań realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych (regionalne centra krwiodawstwa i krwiolecznictwa, zwane dalej RCKiK), pozostałe jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych (Instytut Hematologii i Transfuzjologii, zwany dalej: IHiT) oraz stowarzyszenia (Polski Czerwony Krzyż, zwany dalej PCK),
- prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości i rzetelności sporządzania sprawozdań.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były, w szczególności, następujące działania kontrolne:

- analiza realizacji wydatków budżetu państwa, w tym zwłaszcza analiza wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia poprzez ocenę dowodów i odpowiadających im zapisów księgowych z systemu księgowego o wartości 354,4 tys. zł, wylosowanych metodą statystyczną²,
- kontrola prawidłowości zmian w planie wynikających z podziału rezerw celowych,
- analiza wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, której poddano 12 postępowań na łączną kwotę 119,6 tys. zł wydatków finansowanych z budżetu państwa (co stanowi 59,3% całkowitej kwoty wydatków na ten cel w 2017 r.),
- analiza przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji, na kwotę ogółem 18.339,5 tys. zł, tj. 17,3% udzielonych dotacji,
- analiza stanu zobowiązań,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań.

Szerszy opis działań kontrolnych przedstawiono w części V. Wyniki kontroli

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

² Metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji (MUS).

III. Charakterystyka kontrolowanej jednostki

NCK jest jednostką budżetową podległą ministrowi właściwemu do spraw zdrowia. Działa na podstawie zarządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 lipca 2010 r.³ w sprawie Narodowego Centrum Krwi, w którym określono Statut i Regulamin organizacyjny Centrum.

Przedmiotem działalności jest realizacja zadań określonych w art. 27 pkt 3-5 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 o publicznej służbie krwi⁴ (dalej: ustawa o publicznej służbie krwi).

Do zadań NCK należy przede wszystkim:

- realizacja zadań związanych z nadzorem nad organizacją pobierania krwi, oddzielania jej składników oraz zaopatrzenia w krew,
- monitorowanie potrzeb w zakresie zaopatrzenia w krew, jej składników i produktów krwiopochodnych,
- organizacja zaopatrzenia systemu ochrony zdrowia w produkty krwiopochodne,
- realizacja zadań związanych z programami zdrowotnymi z zakresu krwiodawstwa i krwiolecznictwa,
- realizacja zadań związanych z przekazywaniem i rozliczaniem udzielonych przez ministra właściwego do spraw zdrowia dotacji w zakresie krwiodawstwa i krwiolecznictwa,
- realizacja zadań ministra właściwego do spraw zdrowia, związanych z nadawaniem tytułu „Honorowy Dawca Krwi”, tytułem „Zasłużony Honorowy Dawca Krwi” (dalej: ZHDK) oraz odznakami „Zasłużony Honorowy Dawca Krwi” i „Honorowy Dawca Krwi – Zasłużony dla Zdrowia Narodu”,
- opiniowanie, na zlecenie ministra właściwego do spraw zdrowia, planów działania w zakresie krwiodawstwa i krwiolecznictwa przygotowywanych przez IHiT.

IV. Ocena

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁵ wykonanie, w 2017 r., planu finansowego przez Narodowe Centrum Krwi.

W toku działań kontrolnych stwierdzono, że NCK prawidłowo realizowało zadania określone w art. 27 pkt 3-5 ustawy o publicznej służbie krwi, jak również w zakresie powierzonych czynności związanych z nadzorem nad realizacją programów polityki zdrowotnej, w tym przekazywania, w imieniu ministra właściwego ds. zdrowia, środków dotacji oraz ich monitorowania i rozliczania. Prawidłowo realizowano plan finansowy, a w wyniku wydatkowania środków publicznych osiągnięto zaplanowane cele i wartości mierników budżetu zadaniowego. Sprawozdania zostały sporządzone rzetelnie, tj. terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Ujawnione w toku kontroli nieprawidłowości, dotyczące nieprzestrzegania wewnętrznych uregulowań, nie miały wpływu na realizację zadań.

V. Wyniki kontroli

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

W planie finansowym NCK na 2017 r. dochody nie zostały zaplanowane.

Zrealizowane dochody ogółem wyniosły 1.783,95 tys. zł, w tym wpływy z tytułu kar za nieterminową dostawę materiałów promocyjnych oraz czynników krzepnięcia⁶ – 1.783,0 tys. zł. Wpływy z tytułu zwrotu niewykorzystanych środków dotacji oraz wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem wyniosły 0,95 tys. zł. Kwota uzyskanych dochodów, w 2017 r., była o 1.716,3 tys. zł wyższa od dochodów zrealizowanych w 2016 r.⁷

³ Dz. Urz. MZ. Nr 9. poz. 60, ze. zm.

⁴ Dz.U. z 2017 r. poz. 1371.

⁵ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę opisową.

⁶ Główne źródło uzyskanych dochodów w 2017 r.

⁷ W 2016 r. NCK zrealizowało dochody w wysokości 67,6 tys. zł.

Zwiększenia dochodów w 2017 r., z uwagi na źródło ich pochodzenia, nie można było przewidzieć na etapie planowania.

Na koniec 2017 r. nie wystąpiły należności pozostałe do zapłaty.

(akta kontroli str. 268, 308, 513)

2. Wydatki

2.1. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2017 wydatki budżetu państwa, w części 46, w dziale 851 – Ochrona zdrowia, rozdział 85143 – Publiczna służba krwi, rozdział 85149 – Programy polityki zdrowotnej oraz w dziale 752 – Obrona narodowa, rozdział 75212 – zaplanowano w wysokości 285.612,0 tys. zł. W toku realizacji budżetu plan został zwiększony o kwotę 95.223,6 tys. zł, w tym ze środków rezerw celowych o kwotę 27.743,8 tys. zł. Łączna kwota wydatków, w planie po zmianach, wyniosła 377.835,6 tys. zł.

Wydatki budżetu państwa, zostały zrealizowane w kwocie 376.440,2 tys. zł, co stanowiło 99,6% planu po zmianach. Różnica pomiędzy wysokością planu finansowego zatwierdzonego dla NCK na 2017 r. a jego wykonaniem w wysokości 1.414,6 tys. zł wynika głównie z: niższej kwoty dotacji na realizację zadań IHiT w Warszawie, zadań RCKiK, oraz programu polityki zdrowotnej – „Zapewnienie samowystarczalności Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie krwi i jej składniki na lata 2015 – 2020” (dalej: „program samowystarczalność”)⁸, w ramach którego w zadaniu pn.: „Zapewnienie odpowiednich warunków transportu gwarantujących uzyskanie składników krwi najwyższej jakości” uzyskano niższe ceny za zakup specjalistycznych samochodów i urządzeń chłodniczych niż pierwotnie szacowano. W porównaniu do roku 2016 nastąpił spadek wydatków o 68.799,9 tys. zł, tj. o 15,5%, co wynikało w głównej mierze z niższych wydatków na programy polityki zdrowotnej.

Na koniec 2017 r. zobowiązania NCK wyniosły 61,7 tys. zł. W porównaniu do roku 2016 nastąpił spadek zobowiązań o 2,3 tys. zł tj. o 3,6%. Zobowiązania wymagalne nie wystąpiły.

W strukturze zrealizowanych wydatków największy udział (70,5%) miały wydatki poniesione na finansowanie programów zdrowotnych: „Narodowy Program Leczenia Chorych na Hemofilię i Pokrewne Skazy Krwotoczne na lata 2012-2018”⁹ (dalej: „program leczenia hemofilii”) oraz program samowystarczalność. Wydatki z tego tytułu wyniosły 265.385,7 tys. zł, w tym 255.007,4 tys. zł na program leczenia hemofilii oraz 10.378,3 tys. zł na program samowystarczalność.

Na wydatki bieżące wydatkowano 4.991,2 tys. zł, majątkowe – 5.387,1 tys. zł. Wydatki na dotacje¹⁰ wyniosły 105.867,07 tys. zł, co stanowiło 28,1%.

(dowód: akta kontroli str. 257-258, 306-307, 477-510, 530-531, 598-694)

W 2017 roku środki na świadczenia na rzecz osób fizycznych w wysokości 10 tys. zł, zostały zrealizowane zgodnie z planem rzeczowym i finansowym i wydatkowane na obsługę bhp, ppoż. i refundację kosztów okularów korekcyjnych dla pracowników NCK.

(dowód: akta kontroli str. 544-548)

W 2017 r. wydatki na wynagrodzenia osobowe pracowników, wraz z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym, wyniosły 1.121,2 tys. zł i w porównaniu do 2016 r. nastąpił ich wzrost o 0,8%. Przeciętne zatrudnienie w NCK, według sprawozdania Rb-70, w 2017 r. wyniosło 14,5 osób i było o 0,9 niższe niż w 2016 r. Stan zatrudnienia na koniec 2017 r., w przeliczeniu na pełnozatrudnionych wynosił, według sprawozdania Rb-70, 15 osób, zaś

⁸ Rozdział 85149 – Programy polityki zdrowotnej: „Zapewnienie samowystarczalności Rzeczypospolitej Polskiej w krew i jej składniki na lata 2015-2020”. Program ma charakter strategiczny i długofalowy. Nadzrędnym celem programu jest zapewnienie Rzeczypospolitej Polskiej samowystarczalności w zakresie krwi i jej składników oraz poprawa bezpieczeństwa krwi i jej składników.

⁹ Rozdział 85149 – Programy polityki zdrowotnej: Realizacja „Narodowego Programu Leczenia Chorych na Hemofilię i Pokrewne Skazy Krwotoczne na lata 2012-2018” obejmuje zakup czynników krzepnięcia w celu zapewnienia chorym na hemofilię i pokrewne skazy krwotoczne dostępu do koncentratów czynników krzepnięcia w odpowiedniej ilości określonej na dany rok w programie. Celem Programu jest podniesienie standardów leczenia tej grupy chorych poprzez usprawnienie kompleksowej, wielospecjalistycznej opieki nad nimi oraz optymalizację ich leczenia.

¹⁰ Rozdział 85143 – Publiczna służba krwi.

na koniec roku poprzedniego wyniósł 14,5 osoby. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na osobę w 2017 r. wyniosło 6,2 tys. zł, tj. o 6,9% więcej niż w 2016 r.

NCK, w latach 2016-2017, nie ponosiło wydatków bezosobowych określonych w § 409, zaś wydatki poniesione na wynagrodzenia bezosobowe w § 417 w 2017 r. wyniosły 74,1 tys. zł, i w porównaniu do 2016 r. nastąpił ich spadek o 17,1 %.

(dowód: akta kontroli str. 274, 305, 403-409)

Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków budżetu państwa w kwocie 354,4 tys. zł, tj. 54,5%. Doboru próby dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych odpowiadających pozapłacowym wydatkom budżetowym. Badaniem objęto dokumentację stanowiącą podstawę 47 zapisów księgowych. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano, zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz na podstawie obowiązujących przepisów.

(dowód: akta kontroli str. 527-528, 539-540)

W 2017 r. uruchomiono środki z rezerw celowych (poz. 44 – „Dofinansowanie realizacji niektórych zadań kontynuowanych, w tym kosztów świadczeń wysokospecjalistycznych” i poz. 49 – „Utrzymanie rezultatów niektórych projektów zrealizowanych przy udziale środków z UE, w tym systemy informatyczne, a także 310 tys. zł na zadania związane z funkcjonowaniem Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji”) na łączną kwotę 27.743,8 tys. zł, z tego wykorzystano 27.286,6 tys. zł, tj. 98%. Środki rezerw celowych przeznaczone były na:

- podwyżki wynagrodzeń dla pielęgniarek wykonujących w 21 RCKiK zadania statutowe określone w art. 27 pkt 3-5 ustawy o publicznej służbie krwi w kwocie średnio 400 zł brutto miesięcznie na etat, które uruchomiono 21 lipca 2017 r. decyzją Ministra Finansów w kwocie 3.613,8 tys. zł i wykorzystano w 100%;
- zakup koncentratów czynników krzepnięcia i desmopresyny w ramach programu hemofilia, które uruchomiono 26 września 2017 r. decyzją Ministra Finansów w kwocie 20.000,0 tys. zł na i wykorzystano w 100%;
- zakup specjalistycznych samochodów i urządzeń chłodniczych dla RCKiK w ramach programu samowystarczalność i w zakresie zadania „Zapewnienie odpowiednich warunków transportu, gwarantujących uzyskanie składników krwi najwyższej jakości”, które uruchomiono 2 października 2017 r. decyzją Ministra Finansów w kwocie 4.130,0 tys. zł. Niższe niż zakładano wykorzystanie środków (98%) w ramach tej rezerwy celowej wynikało z uzyskania niższych cen za zakup specjalistycznych samochodów i urządzeń chłodniczych niż pierwotnie szacowano.

Spośród skontrolowanej kwoty 20.000,0 tys. zł¹¹, stanowiącej 72% środków wydatkowanych z rezerw celowych, stwierdzono, że zostały one wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

(dowód: akta kontroli str. 413-474)

2.2 Dotacje

Zgodnie z §2 pkt 9 i 10 Statutu NCK do jego zadań należy m.in. rozliczanie udzielonych przez ministra właściwego ds. zdrowia dotacji w zakresie krwiodawstwa i krwiolecznictwa oraz nadawanie tytułu i odznaki „ZHDK”. Na podstawie art. 23 ust. 1 i 3 i art. 6 ust. 8 ustawy o publicznej służbie krwi, zgodnie z udzielonym pełnomocnictwem, NCK zawiera w imieniu ministra właściwego ds. zdrowia umowy cywilnoprawne z jednostkami publicznej służby krwi i PCK na udzielanie im dotacji, oraz rozlicza wykorzystanie środków budżetowych ujętych w części 46 - Zdrowie, dział 851 - Ochrona zdrowia, rozdział 85143 - Publiczna służba krwi, a także przeprowadza kontrolę realizacji zadań. Propozycja finansowania zadań objętych pełnomocnictwem oraz zawieranie umów wymaga akceptacji ministra właściwego ds. zdrowia.

(dowód: akta kontroli str. 4-11)

¹¹ Na zakup koncentratów czynników krzepnięcia i desmopresyny w ramach programu leczenia hemofilii.

W 2017 r. Dyrektor NCK zawarła 40 umów na dofinansowanie zadań RCKiK, IHiT oraz PCK ze środków dotacji celowej budżetu państwa. Wartość podpisanych umów na udzielenie dotacji wyniosła 106.264,1 tys. zł., zaś ich realizacja 105.867,1 tys. zł, tj. 99,6%.

(dowód: akta kontroli str. 1101)

Na realizację zadań IHiT, określonych w art. 25 ustawy o publicznej służbie krwi, przekazano środki w kwocie ogółem 937,8 tys. zł, z których wykorzystano 917,2 tys. zł¹² (97,8%). Dla 21 RCKiK na realizację zadań określonych w art. 27 pkt 3-5 ustawy o publicznej służbie krwi¹³ przekazano kwotę w wysokości 95.328,2 tys. zł, z czego wykorzystano 94.952,2 tys., tj. 99,6%. Ponadto na dofinansowanie zadania określonego w art. 27 ust. 1 pkt 8 tej ustawy, tj. zaopatrywanie podmiotów leczniczych w koncentraty czynników krzepnięcia oraz desmopresynę, w ramach programu leczenia hemofilii, dla 16 RCKiK przekazano kwotę w wysokości 1.700,0 tys. zł, którą wykorzystano w całości. Na zadanie, o których mowa w art. 27 ust. 1 pkt 8 ustawy o publicznej służbie krwi, obejmujące zakup immunoglobuliny anty-RhD, obsługę administracyjną tego zadania oraz dystrybucję immunoglobuliny anty-RhD do RCKiK w całym kraju, przekazano dla RCKiK w Białymstoku¹⁴, kwotę 7.827,9 tys. zł, którą wykorzystano w 100%. Jednocześnie, na realizację zadania określonego w art. 6 ust. 6 ustawy o publicznej służbie krwi, w zakresie wydawania odznak "ZHDK" oraz legitymacji i ich duplikatów, udzielono dotacji celowej dla PCK w kwocie 470,2 tys. zł, z czego wykorzystano 469,9 tys. zł, tj. 99,9%.

Środki zaplanowane na dotacje budżetowe zostały wydatkowane zgodnie z planem. Zadania, będące przedmiotem umów o udzielenie dotacji, zrealizowano w całości. Zatwierdzenie przez dysponenta części budżetowej rozliczenia dotacji, w zakresie rzeczowym i finansowym, nastąpiło z zachowaniem terminu określonego w art. 152 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, tj. 30 dni od dnia ich przedstawienia przez dotowane jednostki.

(dowód: akta kontroli str. 1101-1148)

W ramach nadzoru nad wykorzystaniem dotacji, NCK sprawdzało m.in. zgodność realizacji zleconych zadań z zakresem merytorycznym wynikającym z umowy i harmonogramem oraz poprawność prowadzenia dokumentacji dotyczącej wykonania zadań. Weryfikacja prowadzona była m.in. poprzez analizę wydruków z ewidencji księgowej wydatków, sprawozdań merytoryczno-finansowych oraz uczestnictwo w kontrolach organizowanych przez Ministerstwo Zdrowia.

(dowód: akta kontroli str. 1404-1498)

Kontrolą objęto, dobrane w sposób celowy, trzy dotacje przekazane dla RCKiK w Białymstoku, w Bydgoszczy oraz w Gdańsku na podstawie umów o ich udzielenie¹⁵ na kwotę 18.339,4 tys. zł, co stanowiło 17,3% zrealizowanych wydatków (105.867,1 tys. zł). Skontrolowane umowy spełniały wymogi zawarte w art. 150 ustawy o finansach publicznych. Przyznane środki dla RCKiK w Białymstoku, Bydgoszczy i w Gdańsku wykorzystano w 100%. Przekazywanie i rozliczanie tych dotacji następowało zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy o finansach publicznych i przepisami wykonawczymi.

(dowód: akta kontroli str. 1149-1403)

¹² Niewykorzystane środki finansowe w wysokości 20,5 tys. zł, zostały zwrócone zgodnie z §9 umowy, na konto dochodów NCK.

¹³ Tj. na pobieranie krwi i jej składników oraz dokonywanie zabiegów z tym związanych; badanie, preparatyka oraz przechowywanie krwi i jej składników; wydawanie krwi i jej składników podmiotom leczniczym.

¹⁴ Wyjaśniając przyczynę powierzenia zaopatrywania podmiotów leczniczych w immunoglobulinę anty-D RCKiK w Białymstoku, Dyrektor NCK podała, że do 2007 r. zadanie było realizowane przez RCKiK w Warszawie, a od 2008 r. przez RCKiK w Białymstoku, w związku z posiadaną przez te centra licencję hurtowni farmaceutycznej.

¹⁵ Umowa nr NCK-D/UM/1/2017 z dnia 03.02.2017 r. w sprawie dofinansowania ze środków publicznych zadania RCKiK w Białymstoku, wymienionego w art. 27 ust. 1 pkt 8 ustawy o publicznej służbie krwi w zakresie zaopatrywania w roku 2017 podmiotów leczniczych w immunoglobulinę anty-RhD, umowa nr NCK-D/UM/3/2017 z dnia 20.03.2017 r. w sprawie dofinansowania zadań RCKiK w Bydgoszczy (zmieniona aneksem nr 1 z dnia 01.08.2017 r. oraz aneksem nr 2 z dnia 28.12.2017 r.), umowa nr NCK-D/UM/4/2017 z dnia 20.03.2017 r. w sprawie dofinansowania zadań RCKiK w Gdańsku (zmieniona aneksem nr 1 z dnia 01.08.2017 r. oraz aneksem nr 2 z dnia 28.12.2017 r.).

2.3 Zamówienia publiczne

W 2017 r. zamówienia publiczne w kwocie przekraczającej 30 tys. euro przeprowadził w imieniu NCK Zakład Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia¹⁶. Było to zgodne z §1 ust. 2 i ust. 4 załącznika do Zarządzenia nr 2 Dyrektora NCK z dnia 1 czerwca 2007 r. w sprawie wprowadzenia Procedury udzielania zamówień publicznych w Narodowym Centrum Krwi¹⁷ (dalej: Zarządzenie), który przewiduje możliwość przygotowania i przeprowadzenia postępowania na podstawie stosownego pełnomocnictwa udzielonego przez Dyrektora Centrum.

(dowód: akta kontroli str. 696, 765-767)

Zamówienia wyłączone z obowiązku stosowania¹⁸ przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹⁹ (dalej: „ustawa Pzp”) NCK realizuje na podstawie §11 Zarządzenia. W 2017 r. Centrum przeprowadziło w tym trybie 60 postępowań dotyczących zakupu towarów i usług na łączną kwotę (netto) 201,8 tys. zł²⁰. Zamówienia te wykazano w dwóch rejestrach: zamówień publicznych oraz umów usługowych. Zgodnie z § 11 Zarządzenia zamówienia o wartości szacunkowej nieprzekraczającej równowartości 30 tys. euro oraz inne zamówienia wyłączone na podstawie art. 4 ustawy Pzp z obowiązku jej stosowania, udzielane są przez Dyrektora Centrum lub osobę upoważnioną do gospodarowania środkami finansowymi, na wniosek, którego wzór stanowi załącznik nr 4 do Zarządzenia. Przed udzieleniem zamówienia komórka organizacyjna Centrum, właściwa w sprawach zamówień publicznych, powinna przeprowadzić rozeznanie rynku dla danego przedmiotu zamówienia, a z dokonania wyboru wykonawcy powinna być sporządzona notatka służbowa przedłożona Dyrektorowi Centrum lub osobie upoważnionej do gospodarowania środkami finansowymi, w celu jej podpisania. Notatka, wraz z zebranymi w trakcie rozeznania informacjami lub ofertami, stanowi dokumentację postępowania.

(dowód: akta kontroli str. 697-716, 754-755, 829-1099)

Ustalone
nieprawidłowości

W wyniku szczegółowej analizy 12 postępowań²¹, na łączną kwotę 119,6 tys. zł, co stanowiło 59,3% całkowitej kwoty wydatków na ten cel w 2017 r., stwierdzono, że wszystkie postępowania przeprowadzono z naruszeniem §11 Zarządzenia określającego zasady udzielania zamówień publicznych wyłączonych z obowiązku stosowania ustawy Pzp.

W pięciu przypadkach postępowania przeprowadzono bez wniosku o udzielenie zamówienia, stanowiącego załącznik nr 4 do Zarządzenia. Pięć postępowań nie zostało poprzedzonych rozpoznaniem rynku dla danego przedmiotu zamówienia, o czym świadczy brak zgromadzonych stosownych dokumentów, a w przypadku sześciu postępowań nie sporządzono notatki służbowej z dokonania wyboru wykonawcy. Nie stosowano zatem jednolitych zasad ich prowadzenia, co skutkowało brakiem przejrzystości prowadzonych postępowań i wyboru wykonawcy.

Ponadto zdaniem Najwyższej Izby Kontroli przyjęte w Zarządzeniu rozwiązania nie gwarantowały transparentności zasad i form wyboru wykonawców lub dostawców.

¹⁶ Pełnomocnictwo Dyrektora NCK z dnia 15 stycznia 2016 r. udzielone Zakładowi Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia do przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na zakup i dostawę koncentratów czynników krzepnięcia i desmopresyny w latach 2016-2018 oraz Pełnomocnictwo Dyrektora NCK z dnia 17 lutego 2016 r. udzielone Zakładowi Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia do przygotowania i przeprowadzenia, w ramach realizacji programu polityki zdrowotnej pn. „Zapewnienie samowystarczalności Rzeczypospolitej Polskiej w krew i jej składniki na lata 2015-2020”.

¹⁷ Zmienione Zarządzeniem nr 3 Dyrektora NCK z dnia 12 czerwca 2007 r. w sprawie zmiany Zarządzenia nr 2 w sprawie wprowadzenia Procedury udzielania zamówień publicznych w Narodowym Centrum Krwi oraz Zarządzeniem nr 109 Dyrektora NCK z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia zmian do zarządzenia nr 2 Dyrektora Narodowego Centrum Krwi w sprawie wprowadzenia Procedury udzielania zamówień publicznych w Narodowym Centrum Krwi.

¹⁸ Ustawy nie stosuje się do: zamówień i konkursów, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30 tys. euro.

¹⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 1579.

²⁰ Kwota wydatków poniesionych w 2017 r.

²¹ Doboru zamówień do szczegółowego badania dokonano w sposób celowy na podstawie prowadzonych w jednostce rejestrów postępowań, przyjmując jako kryterium doboru m.in. najwyższe kwoty wydatków poniesionych w 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 696-716, 826, 829-1099)

Dyrektor NCK wyjaśniła, że w związku z ewidencjonowaniem zakupów towarów i usług niepodlegających przepisom ustawy Pzp w dwóch rejestrach, w sytuacji, gdy były zawierane umowy, nie sporządzano już wniosku, bowiem umowa zawierała podobny zakres informacji, który przewidziano we wniosku. NCK stara się korzystać z usług firm już wcześniej sprawdzonych, wobec czego rozeznanie rynku w 2017 r. nie zawsze było prowadzone. Ponadto wiarygodność i solidność firm, z którymi NCK współpracuje jest niezmiernie ważna, gdyż NCK musi zapewnić terminową i sprawdzoną jakościowo dostawę towarów i usług. Notatka służbowa nie w każdym przypadku była dołączana do dokumentów postępowania. Brak notatki dotyczył postępowań z firmami, z którymi NCK już wcześniej współpracowało lub gdy we wniosku opisywano szczegółowo w jaki sposób określono szacunkową wartość zamówienia oraz proponowanego wykonawcę. Notatkę sporządzano, gdy konieczne było uszczegółowienie informacji zawartych we wniosku bądź umowie. Ponadto Dyrektor wskazała na potrzebę doprecyzowania procedury dotyczącej realizacji zamówień publicznych i wynikającą z tego zmianę Zarządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 827-828)

2.4 Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

Opis stanu faktycznego

W 2017 r. NCK wykonywało jedno zadanie w ramach funkcji 20. Zdrowie (zadanie 20.1.) System opieki zdrowotnej i dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej (podzadanie, 20.1.6.) Funkcjonowanie publicznej służby krwi (działanie 20.1.6.1.) Funkcjonowanie publicznej służby krwi. Jako cel przyjęto „zaopatrywanie podmiotów leczniczych w niezbędną ilość krwi i jej składników”. Przyjęto dwa mierniki: „liczba jednostek KKCz (Koncentratu Krwinek Czerwonych)²² wydanych do lecznictwa” oraz „liczba pobranych donacji krwi i jej składników”. Wartość miernika pn. „liczba jednostek KKCz wydanych do lecznictwa” na lata 2016 - 2017 została ustalona na poziomie 1.080.000, a jego wykonanie wyniosło odpowiednio 1.114.219 (tj. 103%) i 1.122.379 (tj. 104%). Wartość miernika pn. „liczba pobranych donacji krwi i jej składników” na lata 2016 - 2017 została ustalona na poziomie 1.200.000, a jego wykonanie wyniosło odpowiednio 1.260.267 (tj. 105%) i 1.265.657 (tj. 105,4%).

3. Sprawozdawczość

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2017 r. przez NCK:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),
- oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2017 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone na podstawie sprawozdań jednostkowych. Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Przyjęty system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(dowód: akta kontroli str. 14-15, 27-221, 223-239, 234-255, 257-304, 537-538)

VI. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, wnosi o zapewnienie w przepisach wewnętrznych NCK w zakresie udzielania zamówień

²² Jednostka miary: 1 jednostka KKCz=280ml±50ml.

publicznych, do których nie stosuje się przepisów ustawy Pzp, regulacji gwarantujących przejrzystość postępowania i wyboru wykonawcy.

VII. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 14 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Zdrowia Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

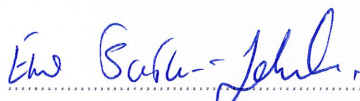
Warszawa, dnia 29 marca 2018 r.

Kontrolerzy
Aneta Grunwald -Fitas
Główny specjalista kp.

Podpis

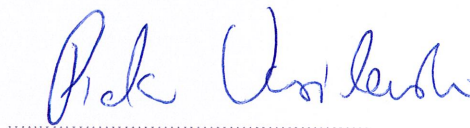
Ewa Ściślewska-Jakubiak
Główny specjalista kp.

Podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Zdrowia

Dyrektor
Piotr Wasilewski

Podpis

